

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΠΑΤΡΩΝ
UNIVERSITY OF PATRAS

ΑΝΟΙΚΤΑ ακαδημαϊκά
μαθήματα ΠΠ

ΑΡΧΑΙΑ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΟΓΡΑΦΙΑ: ΗΡΟΔΟΤΟΣ

Διάλεξη 7

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 100-102)· Τα προ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 6-10)· Η τύχη των ηττημένων Ελλήνων (Ζ 32)

Νικόλαος Γ. Χαραλαμπίδης
Τμήμα Φιλολογίας

Σκοποί ενότητας

Με την έβδομη διάλεξη επιδιώκεται η προσέγγιση, μέσω της εκ του σύνεγγυς ανάγνωσης του ηροδότειου κειμένου, της Ιωνικής Επανάστασης. Βασικός σκοπός της διάλεξης είναι να κατανοήσουν οι φοιτητές τα γεγονότα που οδήγησαν στην άλωση των Σάρδεων και στη ναυμαχία της Λάδης. Ιδιαίτερη έμφαση θα δοθεί στην τύχη των ηττημένων Ελλήνων.

Περιεχόμενα ενότητας

Ηροδότου *Ιστορίαι*:

- Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 100-102).
- Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 6-10).
- Η τύχη των ηττημένων Ελλήνων (Ζ 32).

Περιγραφή ενότητας

Η έβδομη διάλεξη επικεντρώνεται στην Ιωνική Επανάσταση. Πιο συγκεκριμένα, μέσω της εκ του σύνεγγυς ανάγνωσης του ηροδότειου κειμένου, εξετάζεται η άλωση των Σάρδεων από τους Αθηναίους και τους Ερετριείς, η ήττα των Ιώνων στη ναυμαχία της Λάδης και η τύχη των ηττημένων Ελλήνων.

Ερμηνευτικά σχόλια

Τα Μηδικά ως ιερός τιμωρητικός πόλεμος των πολεμιστών του Ζωροαστρισμού κατά των απίστων Ελλήνων: η καταστροφή των ιερών της Νάξου, της Ερετρίας και των Αθηνών ως απάντηση στην πυρπόληση του ναού στις Σάρδεις από τους επαναστατημένους Ίωνες.

Ερμηνευτικά σχόλια

Η ναυμαχία της Λάδης συνιστά το αφηγηματικό αρνητικό της ναυμαχίας της Σαλαμίνας· και η απάνθρωπη τύχη των αιχμαλώτων λειτουργεί προειδοποιητικά για τον υπαρκτό ακόμη (στην εποχή του Ηροδότου) κίνδυνο από την Περσία.

Ερμηνευτικά σχόλια

Οι μετακινήσεις πληθυσμών βασικό διοικητικό μέτρο
πληθυσμιακής αλλοίωσης και υπαρπαγής της
αυτοσυνειδησίας των κατακτημένων λαών.

Ηροδότου Ιστορίαι (αρχαίο κείμενο)

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 100-102)

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 6-10)

Η τύχη των ηττημένων Ελλήνων (Ζ 32)

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 100)

(100) ἀπικόμενοι δὲ τῷ στόλῳ τούτῳ Ἴωνες ἐς Ἐφεσον πλοῖα μὲν κατέλιπον ἐν Κορησῶ τῆς Ἐφεσίης, αὐτοὶ δὲ ἀνέβαινον χειρὶ πολλῇ, ποιούμενοι Ἐφεσίους ἡγεμόνας τῆς ὁδοῦ. πορευόμενοι δὲ παρὰ ποταμὸν Καῦστριον, ἐνθεῦτεν ἐπεῖτε ὑπερβάντες τὸν Τμῶλον ἀπίκοντο, αἰρέουσι Σάρδις οὐδενός σφι ἀντιθέντος, αἰρέουσι δὲ χωρὶς τῆς ἀκροπόλιος τᾶλλα πάντα· τὴν δὲ ἀκρόπολιν ἐρρῦετο αὐτὸς Ἀρταφρένης ἔχων ἀνδρῶν δύναμιν οὐκ ὀλίγην.

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 101.1)

(101.1) ὁ δὲ μὴ ληλατῆσαι ἐλόντας σφέας τὴν πόλιν ἔσχε τότε.
ἦσαν ἐν τῆσι Σάρδισι οἰκίαι αἱ μὲν πλεῦνες καλάμινοι, ὅσαι δ'
αὐτέων καὶ πλίνθιναι ἦσαν, καλάμου εἶχον τὰς ὀροφάς·
τουτέων δὴ μίαν τῶν τις στρατιωτέων ὡς ἐνέπρησε, αὐτίκα ἀπ'
οἰκίης ἐπ' οἰκίην ἰὸν τὸ πῦρ ἐπενέμετο τὸ ἄστυ πᾶν.

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 101.2)

(101.2) Καιομένου δὲ τοῦ ἄστεος οἱ Λυδοὶ τε καὶ ὅσοι Περσέων ἐνήσαν ἐν τῇ πόλι, ἀπολαμφθέντες πάντοθεν ὥστε τὰ περιέσχατα νεμομένου τοῦ πυρός, καὶ οὐκ ἔχοντες ἐξήλυσιν ἐκ τοῦ ἄστεος, συνέρρῳρον ἔς τε τὴν ἀγορὴν καὶ ἐπὶ τὸν Πακτωλὸν ποταμὸν, ὅς σφι ψῆγμα χρυσοῦ καταφορέων ἐκ τοῦ Τμώλου διὰ μέσης τῆς ἀγορῆς ῥέει καὶ ἔπειτα ἔς τὸν Ἑρμον ποταμὸν ἐκδιδοῖ, ὁ δὲ ἔς θάλασσαν· ἐπὶ τοῦτον δὴ τὸν Πακτωλὸν καὶ ἔς τὴν ἀγορὴν ἀθροιζόμενοι οἱ τε Λυδοὶ καὶ οἱ Πέρσαι ἠναγκάζοντο ἀμύνεσθαι.

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 101.3)

(101.3) Οἱ δὲ Ἴωνες ὀρέοντες τοὺς μὲν ἀμυνομένους τῶν πολεμίων τοὺς δὲ σὺν πλήθει πολλῶ προσφερομένους, ἐξανεχώρησαν δείσαντες πρὸς τὸ ὄρος τὸν Τμῶλον καλεόμενον, ἐνθεῦτεν δὲ ὑπὸ νύκτα ἀπαλλάσσοντο ἐπὶ τὰς νέας.

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 102.1)

(102.1) Καὶ Σάρδιες μὲν ἐνεπρήσθησαν, ἐν δὲ αὐτῆσι καὶ ἱρὸν ἐπιχωρίας θεοῦ Κυβήβης· τὸ σκηπτόμενοι οἱ Πέρσαι ὕστερον ἀντενεπίμπρασαν τὰ ἐν Ἑλλησι ἱρά. τότε δὲ οἱ Πέρσαι οἱ ἐντὸς Ἄλυος ποταμοῦ νομοὺς ἔχοντες, προπυθανόμενοι ταῦτα, συνηλίζοντο καὶ ἐβοήθειον τοῖσι Λυδοῖσι.

Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (Ε 102.2-3)

(102.2) καὶ κως ἐν μὲν Σάρδισι οὐκέτι ἔοντας τοὺς Ἴωνας εὐρίσκουσι, ἐπόμενοι δὲ κατὰ στίβον αἰρέουσι αὐτοὺς ἐν Ἐφέσῳ. καὶ ἀντετάχθησαν μὲν οἱ Ἴωνες, συμβαλόντες δὲ πολλὸν ἐσώθησαν. (102.3) καὶ πολλοὺς αὐτῶν οἱ Πέρσαι φονεύουσι ἄλλους τε ὀνομαστούς, ἐν δὲ δὴ καὶ Εὐαλκίδην στρατηγέοντα Ἐρετριέων, στεφανηφόρους τε ἀγῶνας ἀναραιοηκότα καὶ ὑπὸ Σιμωνίδεω τοῦ Κηίου πολλὰ αἰνεθέντα· οἱ δὲ αὐτῶν ἀπέφυγον τὴν μάχην, ἐσκεδάσθησαν ἀνὰ τὰς πόλιας.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 6)

(6) Ἰστιαῖος μὲν νυν καὶ Μυτιληναῖοι ἐποίουν ταῦτα. ἐπὶ δὲ Μίλητον αὐτὴν ναυτικὸς πολλὸς καὶ πεζὸς ἦν στρατὸς προσδόκιμος· συστραφέντες γὰρ οἱ στρατηγοὶ τῶν Περσέων καὶ ἓν ποιήσαντες στρατόπεδον ἤλαυνον ἐπὶ τὴν Μίλητον, τᾶλλα πολίσματα περὶ ἐλάσσονος ποιησάμενοι. τοῦ δὲ ναυτικοῦ Φοίνικες μὲν ἦσαν προθυμότατοι, συνεστρατεύοντο δὲ καὶ Κύπριοι νεωστὶ κατεστραμμένοι καὶ Κίλικές τε καὶ Αἰγύπτιοι.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 7)

(7) οἱ μὲν δὴ ἐπὶ τὴν Μίλητον καὶ τὴν ἄλλην Ἰωνίην ἐστρατεύοντο, Ἴωνες δὲ πυνθανόμενοι ταῦτα ἔπεμπον προβούλους σφέων αὐτῶν ἐς Πανιώνιον. ἀπικομένοισι δὲ τούτοισι ἐς τοῦτον τὸν χῶρον καὶ βουλευομένοισι ἔδοξε πεζὸν μὲν στρατὸν μηδένα συλλέγειν ἀντίξοον Πέρσησι, ἀλλὰ τὰ τείχια ῥύεσθαι αὐτοὺς Μιλησίους, τὸ δὲ ναυτικὸν πληροῦν ὑπολιπομένους μηδεμίαν τῶν νεῶν πληρώσαντας δὲ συλλέγεσθαι τὴν ταχίστην ἐς Λάδην προναυμαχήσοντας τῆς Μιλήτου. ἡ δὲ Λάδη ἐστὶ νῆσος μικρὴ ἐπὶ τῇ πόλι τῇ Μιλησίων κειμένη.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 8.1)

(8.1) Μετὰ δὲ ταῦτα πεπληρωμένησι τῆσι νηυσὶ παρῆσαν οἱ Ἴωνες, σὺν δέ σφι καὶ Αἰολέων ὅσοι τὴν Λέσβον νέμονται. ἐτάσσοντο δὲ ὧδε. τὸ μὲν πρὸς τὴν ἡῶ εἶχον κέρας αὐτοὶ Μιλήσιοι, νέας παρεχόμενοι ὀγδώκοντα· εἶχοντο δὲ τούτων Πριηνέες δωδέκα νηυσὶ καὶ Μυήσιοι τρισὶ νηυσί, Μυησίων δὲ Τήιοι εἶχοντο ἑπτακαίδεκα νηυσί, Τηίων δὲ εἶχοντο Χῖοι ἑκατὸν νηυσί.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 8.2)

(8.2) Πρὸς δὲ τούτοισι Ἐρυθραῖοί τε ἐτάσσοντο καὶ Φωκαέες, Ἐρυθραῖοι μὲν ὀκτὼ νέας παρεχόμενοι, Φωκαέες δὲ τρεῖς· Φωκαέων δὲ εἶχοντο Λέσβιοι νηυσὶ ἑβδομήκοντα· τελευταῖοι δὲ ἐτάσσοντο ἔχοντες τὸ πρὸς ἑσπέρην κέρας Σάμιοι ἑξήκοντα νηυσί. πάντων δὲ τούτων ὁ σύμπας ἀριθμὸς ἐγένετο τρεῖς καὶ πεντήκοντα καὶ τριηκόσiai τριήρεις.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 9.1)

(9.1) Αὐται μὲν Ἴωνων ἦσαν. τῶν δὲ βαρβάρων τὸ πλῆθος τῶν νεῶν ἦσαν ἑξακόσiai. Ὡς δὲ καὶ αὐται ἀπίκατο πρὸς τὴν Μιλησίην καὶ ὁ πεζὸς σφι ἅπας παρῆν, ἐνθαῦτα οἱ Περσέων στρατηγοὶ πυθόμενοι τὸ πλῆθος τῶν Ἰάδων νεῶν καταρρώδησαν μὴ οὐ δυνατοὶ γένωνται ὑπερβαλέσθαι, καὶ οὕτω οὐτε τὴν Μίλητον οἰοί τε ἕωσι ἔξελεῖν μὴ οὐκ ἔόντες ναυκράτορες, πρὸς τε Δαρείου κινδυνεύσωσι κακὸν τι λαβεῖν.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Z 9.2)

(9.2) Ταῦτα ἐπιλεγόμενοι συλλέξαντες τῶν Ἰώνων τοὺς τυράννους οἱ ὑπ' Ἀρισταγόρῳ μὲν τοῦ Μιλησίου καταλυθέντες τῶν ἀρχέων ἔφευγον ἐς Μήδους, ἐτύγχανον δὲ τότε συστρατευόμενοι ἐπὶ τὴν Μίλητον, τούτων τῶν ἀνδρῶν τοὺς παρεόντας συγκαλέσαντες ἔλεγον σφί τάδε·

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 9.3)

(9.3) «ἄνδρες Ἴωνες, νῦν τις ὑμέων εὖ ποιήσας φανήτω τὸν βασιλέος οἶκον· τοὺς γὰρ ἑωυτοῦ ἕκαστος ὑμέων πολιήτας πειράσθω ἀποσχίζων ἀπὸ τοῦ λοιποῦ συμμαχικοῦ. προῖσχύμενοι δὲ ἐπαγγείλασθε τάδε, ὡς πείσονται τε ἄχαρι οὐδὲν διὰ τὴν ἀπόστασιν, οὐδέ σφι οὔτε τὰ ἰρὰ οὔτε τὰ ἴδια ἐμπεπρήσεται, οὐδὲ βιαιώτερον ἕξουσι οὐδὲν ἢ πρότερον εἶχον.

Τα πρὸ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 9.4)

(9.4) Εἰ δὲ ταῦτα μὲν οὐ ποιήσουσι, οἱ δὲ πάντως διὰ μάχης ἐλεύσονται, τάδε ἤδη σφι λέγετε ἐπηρεάζοντες, τὰ περ σφέας κατέξει, ὡς ἐσσωθέντες τῇ μάχῃ ἐξανδραποδιεῦνται, καὶ ὡς σφέων τοὺς παῖδας ἐκτομίας ποιήσομεν, τὰς δὲ παρθένους ἀνασπάστους ἐς Βάκτρα, καὶ ὡς τὴν χώραν ἄλλοισι παραδώσομεν».

Τα προ της ναυμαχίας της Λάδης (Ζ 10)

(10) Οἱ μὲν δὴ ἔλεγον τάδε. Τῶν δὲ Ἰώνων οἱ τύραννοι διέπεμπον νυκτὸς ἕκαστος ἐς τοὺς ἑωυτοῦ ἐξαγγελλόμενος. οἱ δὲ Ἰωνες, ἐς τοὺς καὶ ἀπίκοντο αὐταὶ αἱ ἀγγελίαι, ἀγνωμοσύνη τε διεχρέωντο καὶ οὐ προσίεντο τὴν προδοσίην· ἑωυτοῖσι δὲ ἕκαστοι ἐδόκεον μούνοισι ταῦτα τοὺς Πέρσας ἐξαγγέλλεσθαι.

Ἡ τύχη των ηττημένων Ελλήνων (Z 32)

(32) Ἐνθαῦτα Περσέων οἱ στρατηγοὶ οὐκ ἐψεύσαντο τὰς ἀπειλὰς τὰς ἐπηπείλησαν τοῖσι Ἴωσι στρατοπεδευομένοισι ἐναντία σφίσι. ὥς γὰρ δὴ ἐπεκράτησαν τῶν πολίων, παῖδάς τε τοὺς εὐειδεστάτους ἐκλεγόμενοι ἐξέταμνον καὶ ἐποίευν ἀντὶ εἶναι ἐνόρχιας εὐνούχους καὶ παρθένους τὰς καλλιστευούσας ἀνασπάστους παρὰ βασιλέα· ταῦτά τε δὴ ἐποίευν καὶ τὰς πόλιας ἐνεπίμπρασαν αὐτοῖσι τοῖσι ἰροῖσι. οὕτω τε τὸ τρίτον Ἴωνες κατεδουλώθησαν, πρῶτον μὲν ὑπὸ Λυδῶν, δις δὲ ἐπεξῆς τότε ὑπὸ Περσέων.

Πηγή του αρχαίου κειμένου

Πηγή για το αρχαίο κείμενο: [Ιστορία \(Ηροδότου\) - Βικιθήκη](#)

1. Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (E 100-102):

- [https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%B9_\(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85\)/%CE%A4%CE%B5%CF%81%CF%88%CE%B9%CF%87%CF%8C%CF%81%CE%B7](https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%B9_(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85)/%CE%A4%CE%B5%CF%81%CF%88%CE%B9%CF%87%CF%8C%CF%81%CE%B7)

2. Τα πρό της ναυμαχίας της Λάδης (Z 6-10). Η τύχη των ηττημένων Ελλήνων (Z32):

- [https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%B9_\(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85\)/%CE%95%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%8E](https://el.wikisource.org/wiki/%CE%99%CF%83%CF%84%CE%BF%CF%81%CE%AF%CE%B1%CE%B9_(%CE%97%CF%81%CE%BF%CE%B4%CF%8C%CF%84%CE%BF%CF%85)/%CE%95%CF%81%CE%B1%CF%84%CF%8E)

Τέλος Ενότητας

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Πανεπιστήμιο Πατρών, Νικόλαος Γ. Χαραλαμπίδης,
Τίτλος μαθήματος: «Αρχαία Ελληνική Ιστοριογραφία: Ηρόδοτος.
Διάλεξη 7 Ιωνική Επανάσταση - Άλωση των Σάρδεων (E 100-102)· Τα
προ της ναυμαχίας της Λάδης (Z 6-10)· Η τύχη των ηττημένων
Ελλήνων (Z 32)».

Έκδοση: 1.0. Πάτρα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση:

<https://eclass.upatras.gr/courses/LIT1802/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Πατρών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «**Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση**» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

